

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา ส๑๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง

พุทธประวัติ

ครูผู้สอน ครูฉัตรรัตน์

ดิษฐวงศ์

ครูวรรณ

ศรีอรุณ

เรื่อง...พุทธประวัติ

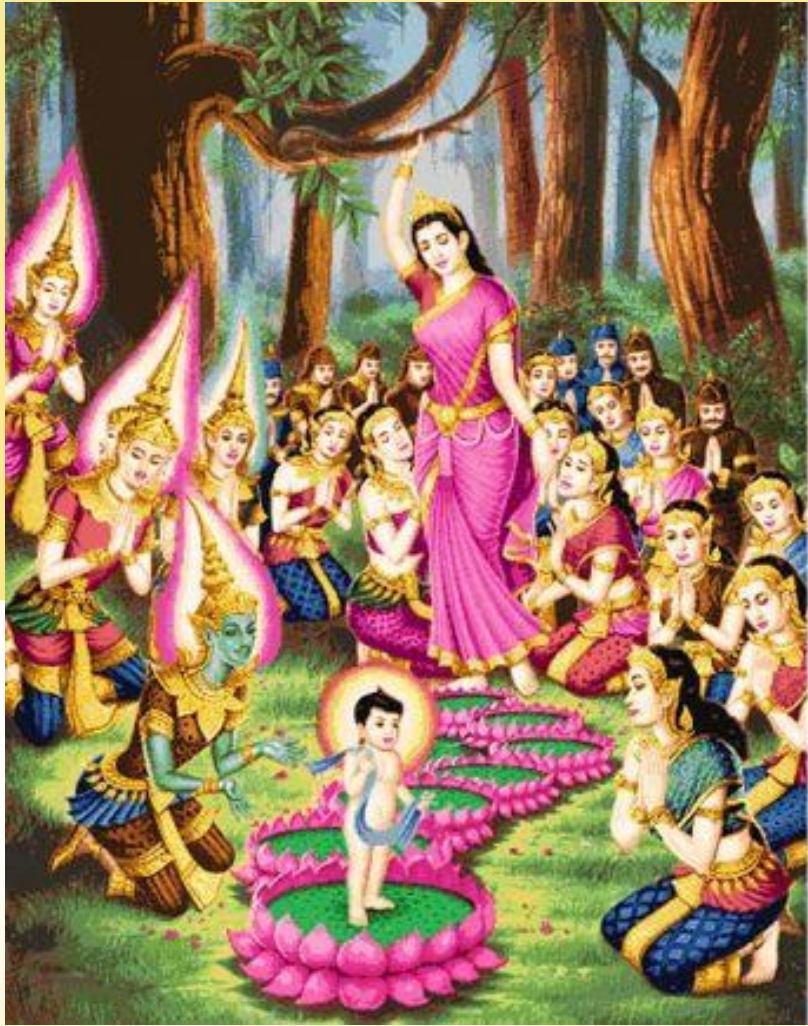

จุดประสงค์การเรียนรู้

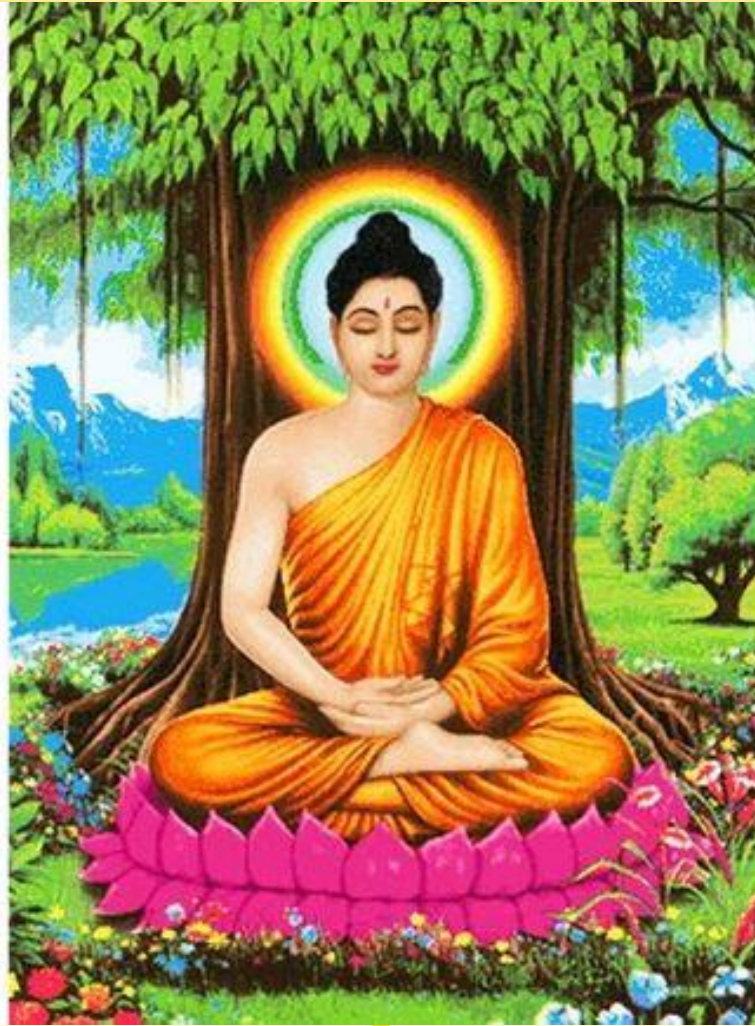
๑. อธิบายสรุปพุทธประวัติ
๒. วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติ
๓. เห็นความสำคัญของการศึกษาพุทธประวัติ
และนำข้อคิดที่ได้ไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

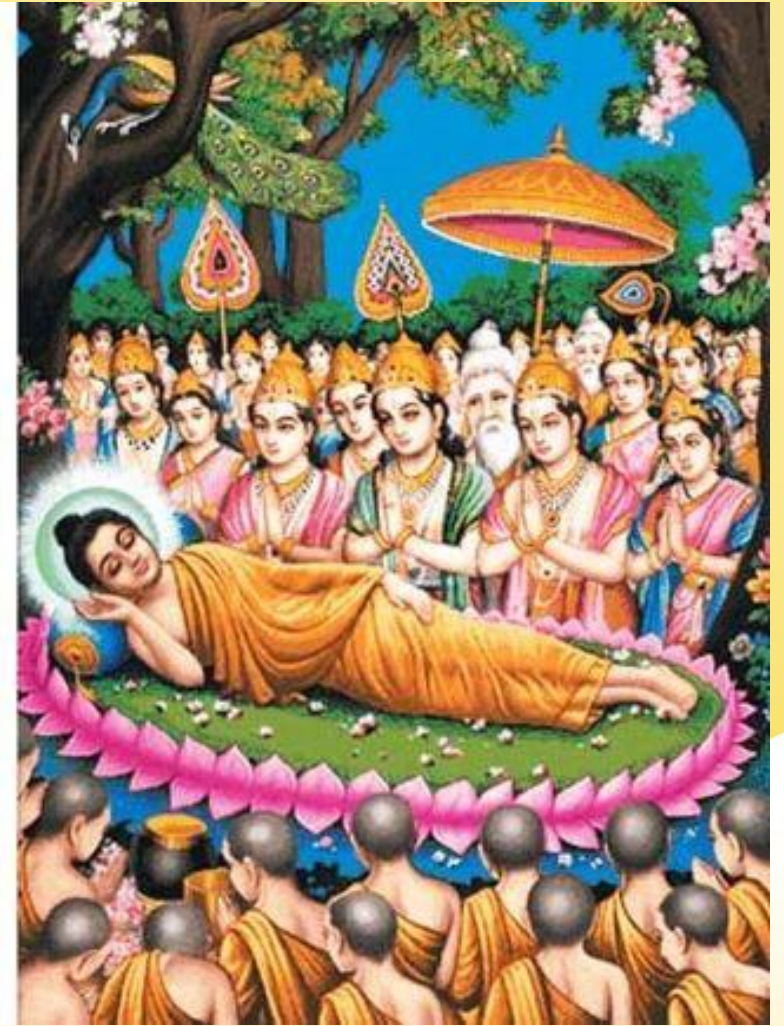

ประสูติ

ตรัสรู้

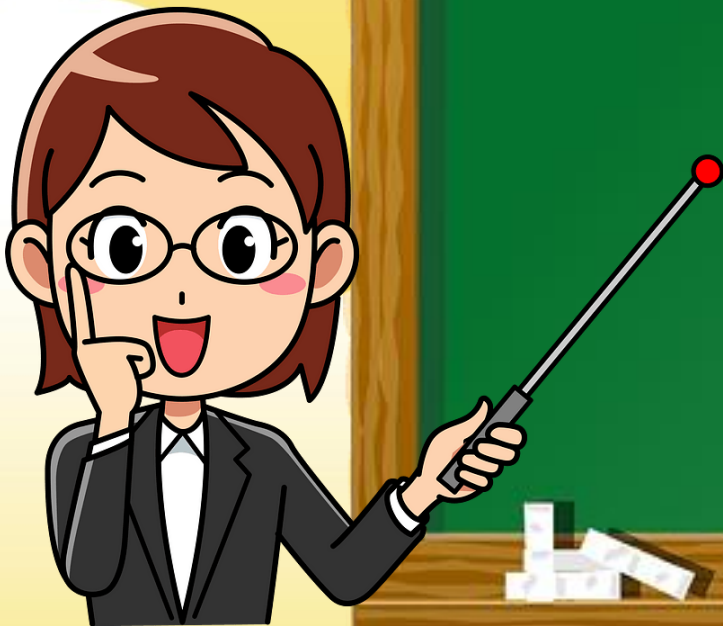

ปรินิพพาน

ร่วมด้วยช่วยคิด

๑. นักเรียนทราบหรือไม่ว่าภาพ
ที่ครูให้นักเรียนดูไปนั้นเป็นเรื่อง
ของผู้ใดและมีความสำคัญ
อย่างไร

พระพุทธเจ้า/ เพื่อให้เราทราบถึง
พุทธประวัติของพระพุทธเจ้าค่ะ

๒. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า
พุทธประวัติเป็นเรื่องราว
เกี่ยวกับอะไร

เจ้าชายสิทธิ์นะคะ

๓. เจ้าชายสิทธิ์ตกจะเป็น พระราชโอรสของใคร

เป็นพระราชโอรสของพระเจ้า
สุทโธทนะกับพระนางสิริมหามายา
แห่งกรุงกบิลพัสดุ์

๔. เพราะสาเหตุใด
เจ้าชายสิทธิ์ตะถะจึงเสด็จ
ออกผนวช

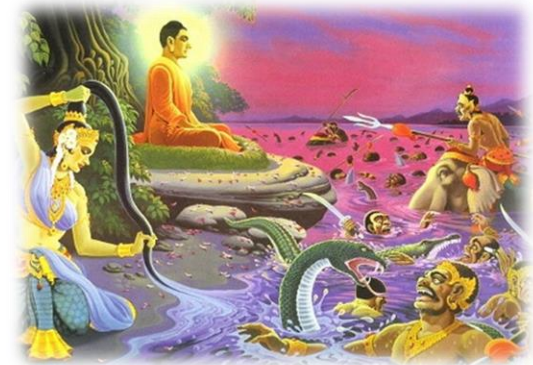

เพราะพระองค์ทรงค้นพบว่าทุกคนที่เกิดมา
จะต้องมีแก่ เจ็บ และตาย ไม่มีใครสามารถ
หลีกเลี่ยงนี้ได้ จึงตั้งพระทัยที่จะแสวงหา
หนทางเพื่อให้พ้นจากทุกข์ดังกล่าวค่ะ

กิจกรรม

“จากภาพคือพุทธประวัติตอนใด”

ภาพที่ ๑

ตอนที่เจ้าชาย
สิทธัตถะประสูติ

ภาพที่ ๒

ตอนที่เจ้าชายสิทธัตถะ
ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา
เพื่อแสวงหาหนทางพ้นทุกข์

ภาพที่ ๓

ตอนที่เจ้าชายสิทธัตถะผจญมาร
ก่อนที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

สรุปพุทธประวัติ

พระพุทธศาสนากำเนิดที่
ประเทศอินเดีย ศาสดาของ
พระพุทธศาสนา คือ พระพุทธเจ้า
มีพระนามเดิมว่า เจ้าชายสิทธัตถะ
เป็นพระราชโอรสของพระเจ้า
สุทโธทนะกับพระนางสิริมหามายา
แห่งกรุงกบิลพัสดุ์

เมื่อพระนางสิริมหามายา
ทรงพระครรภ์ และใกล้ครบกำหนด
ประสูติ จึงทูลลาพระเจ้าสุทโธทนะ
เพื่อเสด็จกลับไปประสูติที่กรุงเทวทหะ
ตามธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติในสมัยนั้น
ที่ว่า สตรีจะต้องคลอดลูกที่บ้านพ่อแม่
ของตนเอง

เจ้าชายสิทธัตถะ
ประสูติใต้ต้นสาละ ณ ลุมพินีวัน

เมื่อเสด็จมาถึง ณ ลุมพินีวัน
ซึ่งอยู่ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับ
กรุงเทวทหะ พระนางสิริมหามายา
ได้ประสูติพระราชโอรสที่ใต้ต้นสาละ
ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖ ก่อน
พุทธศักราช ๘๐ ปี

เจ้าชายสิทธัตถะ
ประสูติใต้ต้นสาละ ณ ลุมพินีวัน

หลังจากพระราชโอรส
ประสูติได้ ๕ วัน พระเจ้าสุทโธทนะ
ได้เชิญพราหมณ์ มาทำพิธีชาน
พระนามและทำนายพระลักษณะ
โดยได้ชานพระนามว่า สิทธัตถะ
แปลว่า ผู้สำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา
(ต้องการ)

พระเจ้าสุทโธทนะได้เชิญพราหมณ์
มาทำพิธีชานพระนามและทำนายพระลักษณะ

จากนั้นจึงทำนาย
พระลักษณะ โดยพราหมณ์ ๗ คน
ทำนายว่า ถ้าอยู่ครองราชสมบัติ
จะได้เป็นพระมหาจักรพรรดิ
ผู้ยิ่งใหญ่ ถ้าออกผนวชจะได้เป็น
ศาสดาเอกของโลก

พระเจ้าสุทโธทนะได้เชิญพราหมณ์
มาทำพิธีชานพระนามและทำนายพระลักษณะ

แต่ โทณทัณฺฑะพราหมณ์
ทำนายว่าเจ้าชายสิทธัตถะจะเสด็จ
ออกผนวชและเป็นศาสดาเอกของโลก
หลังจากประสูติได้ ๗ วัน พระมารดา
สิ้นพระชนม์ เจ้าชายสิทธัตถะจึงอยู่ใน
ความดูแลของพระนางมหาปชาบดี
โคตมี ผู้เป็นน้า

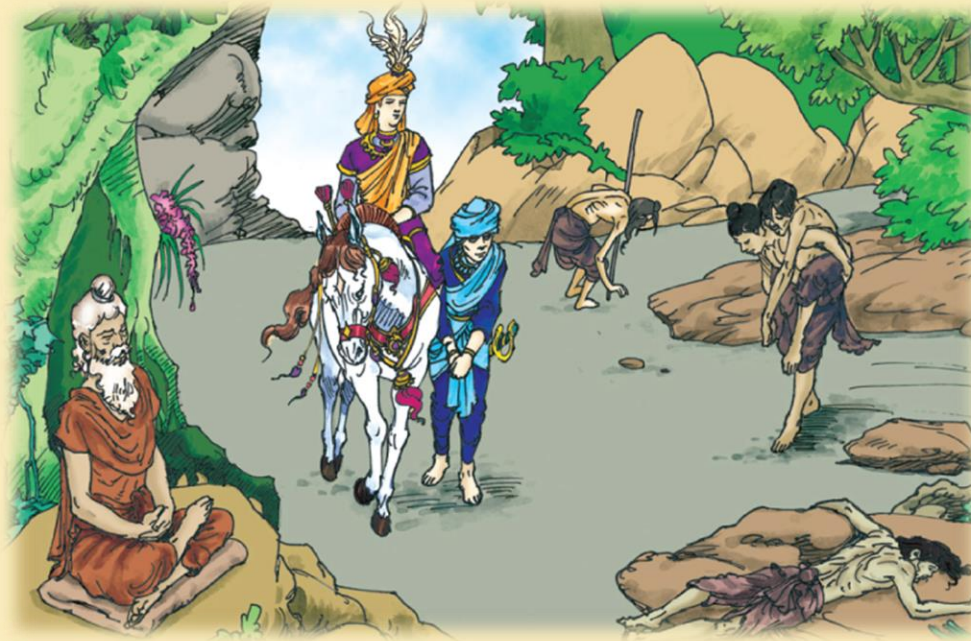
พระเจ้าสุทโธทนะได้เชิญพราหมณ์
มาทำพิธีชานพระนามและทำนายพระลักษณะ

เมื่อเจ้าชายมีพระชนมายุได้
๑๖ พรรษา ได้อภิเษกสมรส กับ
พระนางยโสธรา (พิมพา) และมี
พระโอรสพระนามว่า ราชุल
แปลว่า บ่วง

พระเจ้าสุทโธทนะได้เชิญพราหมณ์
มาทำพิธีชานพระนามและทำนายพระลักษณะ

วันหนึ่งเจ้าชายสิทธัตถะได้เสด็จประพาสอุทยาน และพบเทวทูตทั้ง ๔ คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย พระองค์ทรงเกิดความสลดพระทัยและคิดว่า “ชีวิตเราคงหนีไม่พ้นสภาพอย่างนี้แน่” จึงทรงคิดหาวิธีให้พ้นจากความทุกข์เหล่านั้น และพระองค์ทรงเห็นนักบวชรูปหนึ่งมีกิริยาสงบเรียบร้อย จึงเกิดความเลื่อมใสและคิดว่า คงเป็นวิธีการหลุดพ้นจากความทุกข์

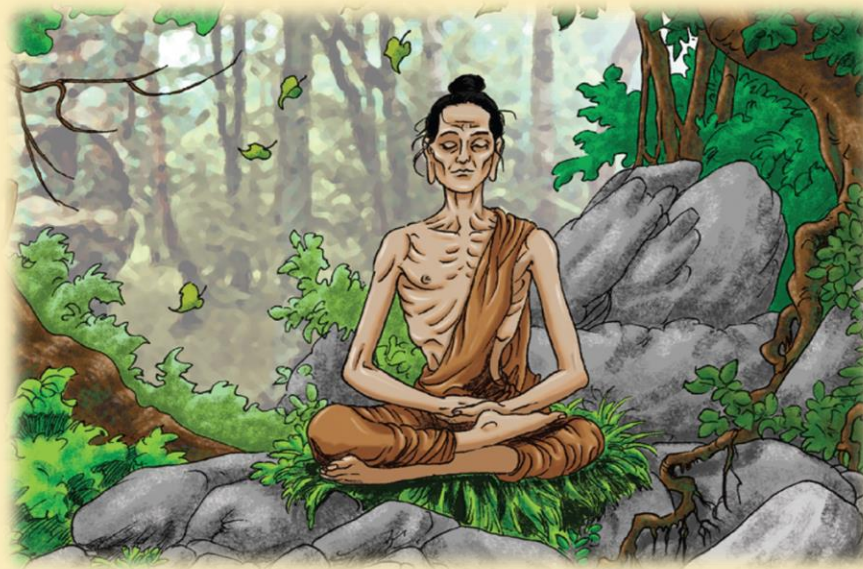
ทรงเห็นสภาพความเป็นจริงของชีวิตและนำไปสู่การออกผนวช

เจ้าชายสิทธัตถะได้ตัดสินพระทัยเสด็จออกผนวชโดยเสด็จออกจากพระราชวังในคืนที่พระโอรสประสูติ และผนวชบริเวณริมฝั่งแม่น้ำอโนมา

บำเพ็ญเพียร

เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช เมื่อพระชนมายุ ๒๙ พรรษา ได้ศึกษาอยู่ในสำนักของอาจารย์อาฬารดาบส และอุทกดาบสจนสำเร็จแต่ก็ยังไม่สามารถตรัสรู้ได้ จึงเปลี่ยนวิธีไปเป็น การบำเพ็ญทุกรกิริยา คือ การทรมานร่างกายให้ลำบากด้วยวิธีต่าง ๆ

ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาเพื่อแสวงหาหนทางพ้นทุกข์

ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่คอยปรนนิบัติพระองค์ในขณะที่บำเพ็ญทุกรกิริยา เห็นพระองค์เสวยพระกระยาหารตามปกติ ก็เข้าใจว่าพระองค์ทรงละความเพียร พยายามจึงเลิกปรนนิบัติพระองค์ และทิ้งพระองค์ไปอยู่ **อิสิปตนมฤคทายวัน** พระองค์จึงทรงบำเพ็ญเพียรทางจิตโดยไม่มีผู้ใดรบกวน

ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ นางสุชาดาผู้เป็นธิดาของเศรษฐีได้นำข้าว
มธุปายาสหมายถึง ข้าวที่หุงด้วยนมโค ใช้สำหรับบวงสรวงเทพเจ้า
มาถวายพระสิทธัตถะ โดยเข้าใจว่าพระองค์เป็นรุกขเทวดา

หลังจากเสวยข้าวมธุปายาสหมดแล้ว
ทรงถือถาดทองไปยังแม่น้ำเนรัญชราและทรง
อธิษฐานว่า “**ถ้าได้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า**
ขอให้ถาดจงดอยทวนกระแสน้ำ” ถาดนั้นได้
ลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไปและได้จมลงสู่ใต้
บาดาล หลังจากทรงลอยถาดแล้ว จึงเสด็จไป
ประทับที่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์

ผจญมาร

พระสิทธัตถะทรงตั้งพระทัย
แน่วแน่ว่า ถ้ายังไม่ได้บรรลุเป็นพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่ลุกขึ้นจากที่
ประทับ แม้ว่าเลือดจะเหือดแห้งไป
เหลือแต่หนัง เอ็น และกระดูกก็ตาม
หลังจากนั้นจึงกำหนดจิตเจริญสมาธิ

ก่อนที่จะตรัสรู้ พระองค์ทรงผจญ
กับหมู่มารจำนวนมากที่นำกองทัพมาล้อม
พระองค์และแสดงอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ เพื่อ
ขัดขวางไม่ให้พระองค์ตรัสรู้เป็น
พระพุทธเจ้า แต่พญามารก็ไม่สามารถ
ขัดขวางพระองค์ได้ พระองค์ทรงประทับ
นั่งอย่างสงบนิ่ง

แม่พระธรณีได้ปรากฏกายขึ้นมาจาก
ปฐพี บีบน้ำจากมวยผมที่ชุ่มไปด้วยน้ำ
ทักษิโณทก (น้ำที่พระพุทธเจ้าทรง
กรวดทุกครั้งที่ทรงบำเพ็ญบุญบารมี)
ให้ไหลท่วมหมู่มารจนหมดสิ้น

นางวสุนธรา (แม่พระธรณี)
บีบมวยผมให้น้ำท่วมหมู่มาร

พระพุทธเจ้าท่านทรงมีความ
เพียรพยายามอดทนไม่ย่อท้อ
นักเรียนจะนำหลักปฏิบัติมาใช้
ในชีวิตของนักเรียนได้อย่างไร

มีความพยายามและอดทนในการเรียน
ในแต่ละวิชาค่ะ

กิจกรรม

“จากภาพคือพุทธประวัติตอนใด”

ภาพที่ ๑

เจ้าชายสิทธัตถะ
ทรงตรัสรู้เป็น
พระพุทธเจ้า

ภาพที่ ๕

ภาพปฐมเทศนา
แก่ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕

ภาพที่ ๖

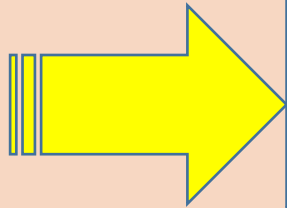
ภาพปรินิพพาน
ขององค์สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตรัสรู้

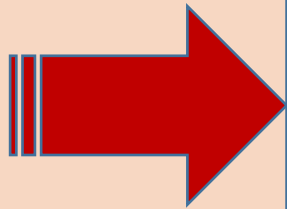
หลังจากทรงชนะมารพระพุทธองค์ทรงตั้งพระทัยอย่างแน่วแน่ให้ปราศจากกิเลส
จนบรรลุธรรม ทรงปฏิบัติธรรมด้วยจิตที่สงบ จนกระทั่งหมดกิเลสด้วยพระปัญญา
บรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นลำดับ ดังนี้

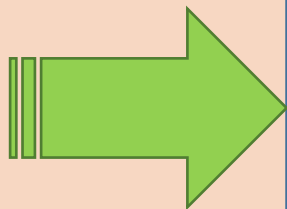
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ ณ ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์

ยามต้น (ปฐมยาม) ความรู้แจ้งถึงอดีตชาติ

ยามกลาง (มัชฌิมยาม) ความรู้แจ้งถึงการ
เวียนว่ายตายเกิดของสรรพสัตว์ ตลอดถึงความ
แตกต่างที่เรียกว่า กรรม

ยามสุดท้าย (ปัจฉิมยาม) ความรู้แจ้งในการ
กำจัดกิเลสให้สิ้นไป

หลังจากนั้นพระองค์ทรงตรัสรู้ธรรมที่เรียกว่า อริยสัจ ๔ คือ

ทุกข์ หมายถึง ความทุกข์

สมุทัย หมายถึง เหตุของการเกิดทุกข์

นิโรธ หมายถึง การดับทุกข์

มรรค หมายถึง วิธีดับทุกข์

ที่มา <https://http://buddhismarticles.com/?p=๖๘๒> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ /๙/๖๔

ในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ณ ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์

เมื่อพระชนมายุได้ ๓๕ พรรษา

ปฐมเทศนา

หลังจากตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ทรงตั้งพระทัยอันเปี่ยมด้วยพระเมตตาที่จะแสดงธรรมโปรดสัตว์โลก ทรงพิจารณาถึงผู้ที่เสด็จไปโปรดอย่างรอบคอบเพื่อเผยแผ่หลักธรรมที่ทรงตรัสรู้พระองค์ได้เสด็จไปยังอิสิปตนมฤคทายวัน เพื่อแสดงธรรมเทศนากัณฑ์แรก คือ **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** ว่าด้วยเรื่องอริยสัจ ๔ และมรรค ๘ ให้แก่ปัญจวัคคีย์ฟังในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘

พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระปฐมเทศนา
แก่ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕

ในครั้งนั้น โทณทัตถุญะได้บรรลุพระโสดาบัน
และขออุปสมบทเป็นพระภิกษุรูปแรกใน
พระพุทธศาสนา ซึ่งทำให้มีพระรัตนตรัย
ครบสามประการ คือ **พระพุทธ พระธรรม**
พระสงฆ์ ต่อมาปัญจวัคคีย์ที่เหลือจึงได้
ดวงตาเห็นธรรมสำเร็จเป็นพระอรหันต์และ
อุปสมบทเป็นพระภิกษุ

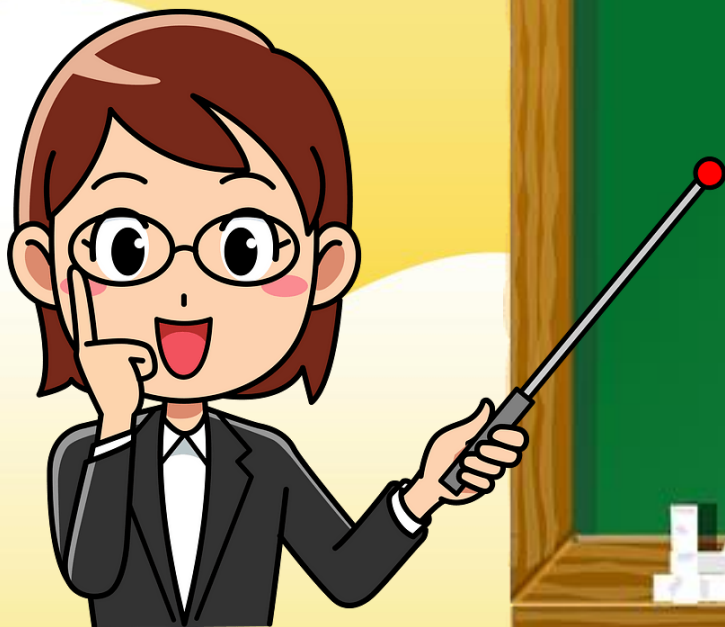
พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปอย่างกว้างขวาง
ยังดินแดนต่าง ๆ เป็นเวลา ๔๕ พรรษา เมื่อพระชนมายุ ๘๐ พรรษา จึงเสด็จดับ
ขันธปรินิพพานในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (วันวิสาขะ) ณ ใต้ต้นสาละ เมืองกุสิ
นารา ก่อนปรินิพพานทรงประทาน**ปัจฉิมโอวาท** (คำสอนครั้งสุดท้าย) แก่พระสงฆ์
ว่า “สังขารทั้งหลาย มีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงบำเพ็ญศีล
สมาธิ ปัญญา ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด”

ร่วมด้วยช่วยคิด

๑. นักเรียนได้ทราบเรื่องราวแล้วจะนำ
หลักปฏิบัติของพระพุทธเจ้ามาใช้
ในชีวิตของนักเรียนได้อย่างไร

มีความเพียรพยายามในการดำรงชีวิต
อดทนต่อการเรียน การทำงาน เพื่อให้มี
ความสุข ซึ่งเป็นระยะเวลา
ในการดำเนินชีวิตค่ะ

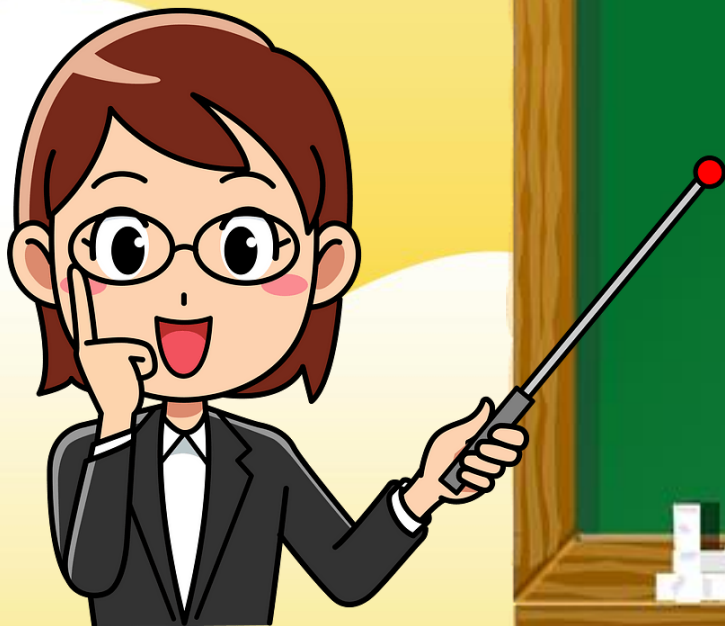
๒. การศึกษาพุทธประวัติ มีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

ทำให้รู้ความเป็นมาของ
พระพุทธศาสนาและสามารถนำข้อคิด
ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน
ชีวิตประจำวันค่ะ

๓. นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้จาก
การศึกษาพุทธประวัติไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันอย่างไร

ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน มีใจมุ่งมั่น
ในการทำสิ่งต่าง ๆ
เพื่อให้ประสบความสำเร็จ
และไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตค่ะ

ปรีนิพพาน

ข้อคิด ไม่ประมาท
ในการดำเนินชีวิต

บำเพ็ญเพียร

ข้อคิด การทำสิ่งใดทำ
แต่พอดีไม่มากเกินไป
ไม่น้อยเกินไป

ผจญมาร

ข้อคิด มีสติตั้งมั่นไม่
หวั่นไหวไปกับสิ่งต่าง ๆ

ปฐมเทศนา

ข้อคิด มีเมตตา กรุณา
ต่อผู้อื่น คิดพิจารณาสิ่ง
ต่าง ๆ อย่างรอบคอบ

ข้อคิดที่ได้จาก
การศึกษาพุทธ
ประวัติ

ตรัสรู้

ข้อคิด ตั้งใจแน่วแน่
ปฏิบัติธรรมด้วยจิต
ที่สงบ

๕ ขั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนศึกษาเรื่องพุทธประวัติจากหนังสือเรียน
๒. นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่องพุทธประวัติ
๓. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่องพุทธประวัติจากหนังสือเรียน
๒. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่องพุทธประวัติ
๓. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๔. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๒

เรื่อง...พุทธประวัติ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านพุทธประวัติ
พร้อมทั้งตอบคำถามต่อไปนี้

ใบงานที่ ๒ เรื่องพุทธประวัติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พุทธประวัติ
รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านพุทธประวัติ พร้อมทั้งตอบคำถามต่อไปนี้

๑. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า

.....
.....

๒. พระบิดาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า

.....
.....

๓. พระมารดาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า

.....
.....

๔. พระชายาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า

.....
.....

๑. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า

๒. พระบิดาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า

๓. พระมารดาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า

๔. พระชายาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า

๕. เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกนอกเมือง ทรงทอดพระเนตรเห็น เทวทูตทั้ง ๔ ประกอบด้วย

๖. เจ้าชายสีหัตถะ ต้องการออกบวชเพราะ

๗. พระราชโอรสของเจ้าชายสีหัตถะ ทรงพระนามว่า

๘. ก่อนที่จะตรัสรู้ พระองค์ทรงบำเพ็ญเพียร โดยการ

๙. เมื่อพระองค์หันมานั่งสมาธิจึงสามารถตรัสรู้ได้ หลักธรรม ที่ตรัสรู้ คือ

ได้แก่

๑๐. เมื่อตรัสรู้แล้วทรงแสดง ปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ พระธรรมเทศนาชื่อว่า

จนเกิดมีพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา คือ

เฉลย

ใบงานที่ ๒

เรื่อง พุทธประวัติ

๑. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า
สิทธัตถะ

๒. พระบิดาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า
พระเจ้าสุทโธทนะ

๓. พระมารดาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า
พระนางสิริมหามายา

๔. พระชายาของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า
พระนางยโสธรา

๕. เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกนอกเมือง ทรงทอดพระเนตรเห็น เทวทูตทั้ง ๔ ประกอบด้วย
คนแก่ คนเจ็บ คนตาย นักบวช

๖. เจ้าชายสีหัตถะ ต้องการออกบวชเพราะ

ต้องการหาหนทางของการดับทุกข์

๗. พระราชโอรสของเจ้าชายสีหัตถะ ทรงพระนามว่า

ราหุล

๘. ก่อนที่จะตรัสรู้ พระองค์ทรงบำเพ็ญเพียร โดยการ

บำเพ็ญทุกรกิริยา หรือ ทรมานร่างกาย

๙. เมื่อพระองค์หันมานั่งสมาธิจึงสามารถตรัสรู้ได้ หลักธรรม ที่ตรัสรู้ คือ

อริยสัจ ๔

ได้แก่

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

๑๐. เมื่อตรัสรู้แล้วทรงแสดง ปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ พระธรรมเทศนาชื่อว่า

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

จนเกิดมีพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา คือ

อัญญาโกณฑัญญะ

สรุปบทเรียน

สรุปพุทธประวัติ

บำเพ็ญเพียร

เจ้าชาย
สิทธัตถะทรง
บำเพ็ญทุกร
กิริยา คือ การ
ทรมานร่างกาย
เช่น อดอาหาร
กลั่นลมหายใจ

ผจญมาร

พระองค์ทรง
ผจญกับมาร
จำนวนมาก
ที่มาขัดขวาง
ไม่ให้พระองค์
ตรัสรู้เป็น
พระพุทธเจ้า

ตรัสรู้

ทรงตรัสรู้
อรินัย ๔ เป็น
พระสัมมาสัม
พุทธเจ้าในวัน
ขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๖

ปฐมเทศนา

หลังจากตรัสรู้
พระพุทธเจ้า
ทรงเสด็จไป
โปรด
ปัญจวัคคีย์
จนบรรลุเป็น
พระอรหันต์

ปรินิพพาน

ทรงเสด็จ
ดับขันธปริ
นิพพาน ในวัน
ขึ้น ๑๕ ค่ำ
เดือน ๖ เมื่อ
พระชนมายุ ๘๐
พรรษา

เรื่อง...พุทธสาวก

